

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (hetedik tanács)

2008. április 3.*

A C-187/07. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Rechtbank Zutphen (Hollandia) a Bírósághoz 2007. április 3-án érkezett, 2007. február 19-i határozatával terjesztett elő az előtte a

Dirk Endendijk

ellen folytatott büntetőeljárásban,

A BÍRÓSÁG (hetedik tanács),

tagjai: U. Lõhmus tanácselnök, P. Lindh és A. Arabadjiev (előadó) bírák,

főtanácsnok: Y. Bot,

hivatalvezető: H. von Holstein hivatalvezető-helyettes,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2008. január 9-i tárgyalásra,

* Az eljárás nyelve: holland.

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- D. Endendijk képviselőtében J. T. A. M. Mierlo advocaat,
- a holland kormány képviselőtében C. Wissels és D. J. M. de Grave, meghatalmazotti minőségben,
- a belga kormány képviselőtében A. Hubert, meghatalmazotti minőségben,
- a görög kormány képviselőtében V. Kontolaimos és S. Charitaki, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Közösségek Bizottsága képviselőtében F. Erlbacher és M. van Heezik, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az 1997. február 24-i 97/182/EK bizottsági határozattal (HL L 76., 30. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 20. kötet, 248. o.) módosított, a borjak védelmére vonatkozó minimumkövetelmények megállapításáról szóló, 1991. november 19-i 91/629/EGK tanácsi irányelvben (HL 340., 28. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 12. kötet, 144. o., a továbbiakban: módosított 91/629 irányelv) szereplő „lekötni” („aanbinden”) kifejezés értelmezésére irányul.

- 2 E kérelmet a D. Endendijk ellen folyamatban lévő büntetőeljárás keretében terjesztették elő, akinek azt róják a terhére, hogy 2005 októberében a módosított 91/629 irányelv melléklete 8. pontjának első mondata szerinti feltételeknek nem megfelelő körülmények között lekötve tartott borjakat.

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

- 3 A 91/629 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerint a borjakat a csoportosan, egyedi boksokban, vagy „állásokban lekötve” kell tartani. E rendelkezést az újonnan épített, illetve átépített gazdaságok vonatkozásában kell alkalmazni, 1994. január 1-jétől.
- 4 A 91/629 irányelv módosításáról szóló, 1997. január 20-i 97/2/EK tanácsi irányelv (HL L 25., 24. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 20. kötet, 238. o.) e rendelkezés szövegét nem módosította, azonban egy új (3) bekezdést illesztett a 91/629 irányelv 3. cikkébe, amely a következőképpen rendelkezik:

„1998. január 1-jétől a következő rendelkezések vonatkoznak valamennyi újonnan épült és újjáépített gazdaságra, valamint azokra, amelyeket ezen időpont után helyeznek használatba:

- a) nyolchetes kora után egyetlen borjút sem szabad egyedi boksokban tartani, hacsak állatorvos nem tanúsítja, hogy egészségi állapota vagy viselkedése megkívánja, hogy kezelés céljából elkülönítsék. [...]

[...]”

- 5 A 91/629 irányelv melléklete eredeti változatának 8. pontja a következőképpen rendelkezett:

„Ha az állatokat lekötik, a lekötés nem okozhatja a borjú sérülését, továbbá azt rendszeresen ellenőrizni kell, valamint úgy kell igazítani, hogy kényelmes legyen. A leköttőknek elég hosszúnak kell lenni ahhoz, hogy a borjak a (7) [pontban] meghatározott módon mozoghassanak [azaz nehézség nélkül le tudjanak feküdni, pihenni, felállni vagy magukat ellátni, valamint lássák a többi borjút]. Olyan kialakításúnak kell lenniük, hogy amennyire lehetséges kizárják a fulladás vagy sérülés veszélyét.”

- 6 A 97/182 határozat ötödik preambulumbekzdése szerint:

„mivel a borjak lekötése problémákat okoz; mivel ezért az egyedi rekeszekben tartott borjakat nem szabad lekötni, és a csoportosan tartott borjak csak rövid időtartamra, tejjel való táplálásuk idejére köthetők le”.

- 7 A 97/182 határozat módosította a 91/629 irányelv mellékletét, amelynek 8. pontját a következő szöveggel váltotta fel:

„8. A borjakat tilos lekötni, kivéve a csoportosan tartott borjakat, amelyek a tejjel vagy tejpótlóval való táplálásuk idején egy óránál nem hosszabb időtartamra

leköthetők. Ha az állatokat lekötik, a lekötés nem okozhatja a borjú sérülését, továbbá azt rendszeresen ellenőrizni kell, valamint úgy kell igazítani, hogy kényelmes legyen. A lekötőket úgy kell kialakítani, hogy elkerülhető legyen a fulladás vagy sérülés veszélye, valamint hogy lehetővé tegyék a borjú számára a 7. pont szerinti mozgást [azaz nehézség nélkül le tudjon feküdni, tudjon pihenni, felállni és tudja magát ellátni].”

A nemzeti szabályozás

- 8 A borjak tartásáról szóló rendelet (Kalverenbesluit, Staatsblad 1994, 576. sz.) nem határozza meg a „lekötni” kifejezést. A rendelet 3. cikkének (2) bekezdése szerint:

„Az egyedi rekeszekben tartott borjakat és a nyolc hetesnél idősebb, húsukért tenyésztett bikának szánt borjakat nem szabad lekötni.”

- 9 Az említett rendelet indokolása értelmében az egyedi rekeszekben tartott borjak lekötésének tilalma „a borjak összes kategóriájára alkalmazandó”.

- 10 Az 1997. szeptember 22-i, 1997. december 31-én hatályba lépett rendelet (Staatsblad 1997, 478. sz.) módosította a borjak tartásáról szóló rendeletet a 97/182 határozattal bevezetett módosítások figyelembevételére érdekében. A rendelet 2. cikke (1) bekezdésének szövege jelenleg a következő:

„A borjak kizárólag a [módosított 91/629 irányelv] melléklete 8. pontjának első mondata szerinti feltételeknek megfelelő körülmények között tarthatók.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 11 D. Endendijk holland tenyésztő ellen amiatt folyik büntetőeljárás, mert 2005 októberében 25 darab borjat tartott a módosított 91/629 irányelv melléklete 8. pontjának első mondata szerinti feltételeknek nem megfelelő körülmények között bokszokban lekötve.
- 12 A kérdéseket előterjesztő bíróság előtt D. Endendijk előadta, hogy a borjak 2,50 m x 1,20 m nagyságú, fedett bokszokban, a nyaknál rögzített körülbelül 3 m hosszú kötéllal voltak lekötve, illetve hogy emiatt nem tekinthető úgy, hogy azok lekötve lettek volna a módosított 91/629 irányelv melléklete 8. pontjának első mondata értelmében.
- 13 E körülmények között a Rechtbank Zutphen (a gazdasági rendőrségi ügyekben hatáskörrel rendelkező zuthpeni bíró) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) Hogyan értelmezendő a „lekötni” kifejezés a [módosított] 91/629 irányelvben?

2) E tekintetben van-e bármilyen jelentősége a[z állat lekötésére használt] kötélananyagának és hosszának, valamint a lekötés okának?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

- 14 A kérdéseket előterjesztő bíróság által feltett két kérdés közötti szoros kapcsolatra tekintettel azokat együttesen kell megválaszolni.
- 15 Előzetesen ki kell emelni, hogy a „lekötni” kifejezés jelentésének meghatározása véget ért, tekintve, hogy a módosított 91/629 irányelv nem tartalmazza e kifejezés meghatározását, e kifejezés szokásos és általánosan elfogadott értelmére kell utalni (a 349/85. sz., Dánia kontra Bizottság ügyben 1988. január 27-én hozott ítélet [EBHT 1988., 169. o.] 9. pontja, és a C-164/98. P. sz., DIR International Film és társai kontra Bizottság ügyben 2000. január 27-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-447. o.] 26. pontja).
- 16 Ennek tudatában meg kell említeni, hogy a módosított 91/629 irányelv kifejezetten megtiltja a borjak lekötését, ha azokat egyedi rekeszekben tartják. E tekintetben a 97/182 határozat ötödik preambulumbekzdése úgy rendelkezik, hogy „az egyedi rekeszekben tartott borjakat nem szabad lekötni”, ami jelentésében megegyezik a módosított 91/629 irányelv mellékletének 8. pontjával.
- 17 Ez utóbbi rendelkezés szerint, amint arra a jelen ítélet 7. pontja rámutat, „a borjakat tilos lekötni, kivéve a csoportosan tartott borjakat, amelyek a tejjel vagy tejpótlóval való táplálásuk idején egy óránál nem hosszabb időtartamra lekötethők [...]”.
- 18 Következésképpen nem fogadható el az az értelmezés, mely szerint egy körülbelül három méter hosszú, bizonyos mozgásteret biztosító kötélén tartott borjak nincsenek lekötve, mivel ez a mozgáster megfelel a módosított 91/629 irányelv követelményeinek.

- 19 Egyrészt ugyanis, amint az mind a módosított 91/629 irányelv 3. cikke (3) bekezdésének, mind az említett irányelv melléklete 8. pontjának szövegéből következik, a borjak lekötésének lehetősége csak a csoportosan tartott borjakra vonatkozik, nem pedig az egyedi bokszokban tartott borjakra, amelyek esetében teljes a tilalom. Mivel azonban az alapügyben felvett jegyzőkönyvben kizárólag az egyedi bokszokban tartott borjak szerepelnek, ebből arra kell következtetni, hogy az adott ügyben nem releváns a borjak lekötésének lehetősége.
- 20 Másrészt, a teljesség kedvéért megjegyzendő, hogy a borjak lekötésének lehetősége teljes mértékben kivételes jellegű, mivel legfeljebb egyórányi időtartamokra, és a táplálás idejére vonatkozik. Ezért csak rövid időre, kivételképpen megengedett a borjak lekötése, ráadásul ennek feltétele, hogy mozgási szabadságuk biztosított legyen annak érdekében, hogy nehézség nélkül le tudjanak feküdni, tudjanak pihenni, felállni és tudják magukat ellátni. Másképp fogalmazva, azok a körülmények, amelyekre az alapeljárás vádlottja hivatkozik annak bizonyítása érdekében, hogy állatai nincsenek lekötve, pontosan ugyanazok, amelyeket ezen állatok számára biztosítani kell, amikor kivételképpen mégis lekötik őket, ami csak a csoportosan tartott borjak esetében lehetséges, az alapeljárás vádlottjának borjai esetében azonban nem ez a helyzet.
- 21 Azzal a körülménnyel kapcsolatban, hogy a módosított 91/629 irányelv holland nyelvű változata mellékletének 8. pontja a „láncok” („kettingen”) szó használatával a lekötő fém voltára utal, elsősorban azt kell leszögezni, hogy ez nem módosítja az e rendelkezésben előírt kivétel alkalmazási körét, amely kizárólag a csoportosan tartott borjakra, és a táplálás idejére vonatkozik, amiről az alapeljárás vádlottjának borjai esetében nincsen szó, ezeket ugyanis az előzetes döntéshozatal iránti kérelem szerint egyedi bokszokban tartották.
- 22 Másodsorban le kell szögezni, hogy a kérdéses kifejezést semmi esetre sem elegendő az említett pontnak mindössze a holland nyelvű változata alapján vizsgálni, mivel a közösségi rendelkezéseket egységesen kell értelmezni és alkalmazni az Európai Közösség valamennyi nyelvén készült változatok figyelembevételével (lásd a

C-449/93. sz., Rockfon-ügyben 1995. december 7-én hozott ítélet [EBHT 1995., I-4291. o.] 28. pontját, a C-296/95. sz., EMU Tabac és társai ügyben 1998. április 2-án hozott ítélet [EBHT 1998., I-1605. o.] 36. pontját, és a C-280/04. sz. Jyske Finans ügyben 2005. december 8-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-10683. o.] 31. pontját).

- 23 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint egy közösségi rendelkezés valamely nyelvi változatának megfogalmazása nem szolgálhat e rendelkezés értelmezésének kizárólagos alapjául, illetve e tekintetben nem élvezhet elsőbbséget más nyelvi változatokkal szemben. Az ilyen megközelítés ugyanis összeegyeztethetetlen lenne a közösségi jog egységes alkalmazásának követelményével (lásd a C-149/97. sz. Institute of the Motor Industry ügyben 1998. november 12-én hozott ítélet [EBHT 1998., I-7053. o.] 16. pontját).
- 24 A közösségi szövegek egyes nyelvi változatai közötti eltérés esetén a szóban forgó rendelkezést azon szabályozás általános rendszerére és céljára tekintettel kell értelmezni, amelynek az a részét képezi (a C-437/97. sz., EKW és Wein & Co ügyben 2000. március 9-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-1157. o.] 42. pontja, valamint a C-1/02. sz. Borgmann-ügyben 2004. április 1-jén hozott ítélet [EBHT 2004., I-3219. o.] 25. pontja).
- 25 Márpedig megállapítandó, hogy a módosított 91/629 irányelv melléklete 8. pontjának a hollandtól eltérő nyelvi változatai általános kifejezést használnak. Például, a német nyelvű változat az „Anbindevorrichtung” (lekötési eszköz) szót használja, az angol nyelvű változat a „tether” (kötőfék) szót, a francia nyelvű változat az „attache” (rögzítőeszköz) szót, míg az olasz nyelvű változat az „attacco” (rögzítőeszköz) kifejezést. Legésszerűbb egy általános kifejezés használata, tekintettel mindenekelőtt a jelen ítélet 16. pontjában hivatkozott átfogó tilalomra, másodsorban az állatnak a módosított 91/629 irányelv által megkövetelt kényelmére abban az esetben, amikor kivételképpen, a jelen ítélet 17. pontjában felidézett feltételekkel, el lehet térni a borjak lekötésének tilalmától. A „lánc” kifejezés ezért ellentétesnek bizonyul a közösségi jogalkotó által kitűzött céllal.

- 26 A feltett kérdésekre tehát az a válasz, hogy a módosított 91/629 irányelv értelmében a borjú le van kötve, ha azt kötélen tartják, függetlenül e kötél jellegétől és hosszától, valamint az állat lekötésének okaitól.

A költségekről

- 27 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdéseket előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (hetedik tanács) a következőképpen határozott:

Az 1997. február 24-i 97/182/EK bizottsági határozattal módosított, a borjak védelmére vonatkozó minimumkövetelmények megállapításáról szóló, 1991. november 19-i 91/629/EGK tanácsi irányelv értelmében a borjú le van kötve, ha azt kötéllal megkötve tartják, függetlenül e kötél jellegétől és hosszától, valamint az állat lekötésének okaitól.

Aláírások